

Funded by
the European Union

TOOLKIT

Promoció de la Participació de Minories en la Governança Multinivell

Eines pràctiques, estratègies i directrius per a les autoritats locals, les organitzacions de la societat civil i els actors comunitaris per enfortir la participació, el reconeixement i la inclusió de les minories poc representades en la governança multinivell mitjançant pràctiques inclusives, canvi narratiu, cohesió social i solucions col·laboratives impulsades per la comunitat.

TAULA DE CONTINGUTS

1

INTRODUCCIÓ

- 1.1 Introducció
- 1.2 Finalitats del toolkit
- 1.3 Com s'organitza i com utilitzar el toolkit
- 1.4 Elements a tenir en compte

2

OBJECTIUS ESPECÍFICS I PILARS CLAU

2.1 PARTICIPACIÓ

- 2.1.1 Context i Reflexions
- 2.2 Reptes Clau i Preguntes Guia
- 2.3 Enfocaments Estratègics i Reflexions per la Implementació

2.2 NARRATIVES

- 2.2.1 Context i Reflexions
- 2.2.2 Reptes Clau i Preguntes Guia
- 2.2.3 Enfocaments Estratègics i Reflexions per la Implementació

2.3 COHESIÓ SOCIAL

- 2.3.1 Context i Reflexions
- 2.3.2 Reptes Clau i Preguntes Guia
- 2.3.3 Enfocaments Estratègics i Reflexions per la Implementació

2.4 COL-LABORACIÓ

- 2.4.1 Context i Reflexions
- 2.4.2 Reptes Clau i Preguntes Guia
- 2.4.3 Enfocaments Estratègics i Reflexions per la Implementació

3

TOOLBOX

- 3.1 Pressupostos Participatius Comunitaris - Bologna
- 3.2 Consells de Barri - Brescia
- 3.3 Xarxa Rubí Antirrumors - Rubí
- 3.4 Dones Embaixadores - Mataró
- 3.5 Arts que Transformen - Vic
- 3.6 Co-creació del Manifest Participatiu per a la Defensa de Polítiques Inclusives - Atenes
- 3.7 Laboratoris de Polítiques i Enfortiment de capacitats pel Co-diseny Inclusiu – França
- 3.8 Poema “Jo soc de” – Eina d'Expressió i Pertinença – França
- 3.9 Taller de Diàleg Professional – Budapest

Referències

Avís legal

Funded by
the European Union

Finançat per la Unió Europea. Les opinions expressades són només les de l'autor i no reflecteixen necessàriament les de l'Association Europeenne pour la Démocratie Locale (ALDA). Ni la Unió Europea ni l'autoritat atorgant poden ser considerades responsables.

Referència Tècnica

Acronim del Projecte	PACT
Nom del Projecte	Acció Participativa per la Transformació Comunitària a Europa
Número de la Subvenció	101249749
Coordinador del Projecte	ADL Zavidovici Societat Cooperativa Sociale
Duració del Projecte	24 mesos
PTI & Ens que Autoritza l'Ús de l'Eina	ALDA – European Association for Local Democracy

Socis

► Breu resum del PACT

El **PACT** té com a objectiu reforçar la **participació, el reconeixement i la inclusió de les minories poc representades en la governança local i multinivell a tot Europa.**

Aprofitant el coneixement existent del consorci i mitjançant un enfocament multidisciplinar, el projecte pilotarà models innovadors de governança participativa, proporcionarà la creació de capacitats per als grups minoritaris i fomentarà la col·laboració en tres àrees clau: governança inclusiva, contranarratives i construcció de comunitats.

El projecte preten:

- **Organitzar esdeveniments internacionals i locals**, incloent 2 conferències internacionals, 1 cimera europea, i múltiples tallers locals i taules rodones en països socis, per identificar obstacles i compartir solucions.
- **Establir laboratoris i fòrums participatius** on les minories, les autoritats locals i la societat civil co-desenvolupin solucions innovadores i enforteixin llaços comunitaris.
- **Oferir activitats d'enfortiment de capacitats** per dotar els grups minoritzats i les parts interessades amb les habilitats adequades per participar de manera eficaç en els processos de presa de decisions.

Les activitats locals del projecte les implementa un partenariat transnacional compostat per **ADL Zavidovići** (Itàlia), **Fons Català de Cooperació al Desenvolupament** (Catalunya), **KMOP- Centre d'Acció Social i Innovació** (Grècia), **Centre pel Diàleg Internacional – CID** (Macedònia del Nord), **Xarxa PLACE** (França), **i Konkáv** (Hungria), que treballa conjuntament amb les autoritats locals de referència, que inclouen els **ajuntaments de Brescia** (Itàlia), **Thiene** (Itàlia), **Vic** (Catalunya), **Mataró** (Catalunya), **Torelló** (Catalunya), **Kumanovo** (Macedònia del Nord), **Girona** (Catalunya), **Rubí** (Catalunya), **Birgu** (Malta), **i el Dissctricte IX de Budapest** (Hungria).

ALDA – l'Associació Europea per la Democràcia Local lidera la coordinació dels esdeveniments a nivell europeu, reforçant el vincle entre l'àmbit transnacional del projecte i les seves accions de comunicació i incidència.

1 Introducció i context

1.1

Introducció

Les societats europees són inherentment diverses.

Aquesta diversitat no és un repte a superar, sinó una força a conrear. **Quan les “minories” s'inclouen de manera significativa en els processos de presa de decisions, les institucions democràtiques es tornen més legítimes, les polítiques es tornen més sensibles i les comunitats es tornen més cohesionades.** Tanmateix, a tot Europa, els grups poc representats (inclosos els migrants, poble gitano i altres minories ètniques i nacionals) continuen enfrontant-se a barreres estructurals per a la participació política, la representació i el compromís ciutadà.

Malgrat els ferms marcs europeus que promouen la igualtat, els drets fonamentals i la no discriminació, hi ha una bretxa important entre els compromisos polítics i la implementació local. Els mecanismes de participació sovint estan fragmentats, els processos de consulta inconsistents i les veus minoritàries no es reflecteixen prou en les estructures de govern. Al mateix temps, la desinformació i les narracions nocives debiliten encara més la cohesió social i soscaven la vida democràtica inclusiva.

El projecte PACT - Acció Participativa per a la Transformació Comunitària - respon a aquests reptes **reforçant la capacitat dels municipis, les organitzacions de la societat civil i les iniciatives dirigides per minories, per fomentar la governança inclusiva i els models de participació liderats per les comunitats.**

Té com a objectiu anar més enllà de la inclusió simbòlica, cap a un compromís significatiu, on les minories no només són consultades sinó que participen activament en la configuració de les polítiques que afecten les seves vides.

Aquest Toolkit per la Promoció de la Participació de les Minories en la Governança Multinivell s'ha desenvolupat dins del Paquet de Treball 1, per equipar les autoritats públiques, els responsables polítics i els actors de la societat civil amb orientació pràctica, eines i metodologies. A partir dels mòduls de formació del projecte i de les bones pràctiques existents, proporciona un marc estructurat, però adaptable, per donar suport a la presa de decisions inclusives a nivell local i europeu.

En fomentar el diàleg, la col·laboració i la responsabilitat compartida, aquest conjunt d'eines contribueix a construir comunitats europees més fortes, democràtiques i cohesionades.

1.2

Finalitats del toolkit

Aquest conjunt d'eines es desenvolupa per proporcionar **orientació pràctica, transferible i basada en drets** per enfortir la governança inclusiva a nivell local. Es basa en l'experiència col·lectiva dels socis del projecte PACT, que operen en diversos contextos nacionals i locals, i treballen directament amb municipis, organitzacions de la societat civil, iniciatives dirigides per minories, organitzacions de les diàspores i del poble gitano. Consolidant metodologies implementades, lliçons apreses i pràctiques prometedores, el toolkit transforma l'experiència en una guia estructurada i adaptable que es pot replicar als territoris.

El Toolkit es basa en un **enfocament interseccional i basat en els drets humans**, reconeixent que les minories poc representades (inclosos els migrants i el poble gitano) no experimenten l'exclusió de la mateixa manera.

Factors com el gènere, l'edat, la discapacitat, l'estatus socioeconòmic, l'estatus legal, l'ètnia o l'orientació sexual es creuen i configuren experiències diferents de discriminació i barreres a la participació. Per exemple, una dona desplaçada pot enfrontar-se a obstacles estructurals i culturals diferents als d'un jove treballador migrant o un sol·licitant d'asil d'edat avançada. Reconèixer aquestes diferències és essencial per dissenyar mecanismes de governança inclusius que siguin equitatius més que merament formals.

Per aquest motiu, **el toolkit anima els professionals a anar més enllà de les solucions aïllades i adaptar els seus enfocaments a les realitats específiques dels diferents grups**. També, subratlla que les polítiques d'integració i participació no han de deixar enrere ningú, especialment aquells que s'enfronten a vulnerabilitats agreujades. La governança inclusiva significa garantir que totes les persones (independentment dels seus orígens) tinguin oportunitats significatives per influir en les decisions que les afecten.

En lloc de proposar un model fix, el toolkit ofereix eines sensibles al context i orientació, pas a pas, adaptable a diferents entorns institucionals, polítics i socials.

Està dissenyat per ser fàcil d'utilitzar i accessible per a les autoritats locals, els responsables polítics, les organitzacions de la societat civil i els líders comunitaris.

S'estructura en **quatre pilars interconnectats**, alineats amb els objectius del PACT:

▶ **Participació (OE1):** Enfortir la governança inclusiva i participativa mitjançant la millora del diàleg i la cooperació entre les institucions públiques, la societat civil i les minories poc representades, alhora que enderroca les barreres estructurals i procedimentals pel compromís.

▶ **Narratives (OE2):** Promoció de narratives constructives i basades en l'evidència, desafiant la desinformació, contrarestant els estereotips i amplificant les veus i les contribucions de les comunitats minoritzades.

▶ **Cohesió Social (OE3):** Construir un espai de confiança, diàleg intercultural i compromís comunitari mitjançant iniciatives participatives que fomentin la comprensió mútua i la responsabilitat compartida.

▶ **Col·laboració (OE4):** Establir partenariats multisectorials sostenibles entre municipis, societat civil, professionals dels mitjans de comunicació i organitzacions dirigides per minories per permetre el codisseny, la presa de decisions conjunta i els mecanismes per la inclusió a llarg termini.

Mitjançant la integració d'aquests quatre pilars, el toolkit dona suport als actors locals en la creació de comunitats inclusives, democràtiques i cohesionades on les minories poc representades siguin reconegudes, empoderades i implicades activament en la configuració dels processos de governança multinivell.

1.3

Com s'organitza i com utilitzar el toolkit

Aquest toolkit està dissenyat per ser una guia pràctica i reflexiva per fomentar la inclusió de les comunitats infrarepresentades en els processos de governança locals i europeus. No té com a objectiu proporcionar formació tècnica sobre gestió de projectes, planificació estratègica de la comunicació o procediments administratius, ja que, ja existeixen molts recursos amb aquests enfocaments.

En el seu lloc, aquest toolkit se centra en un enfocament interseccional i de drets humans, específicament per l'enfortiment de la **participació inclusiva, el canvi narratiu, la cohesió social i la col·laboració**, especialment en relació amb les minories i les comunitats marginades dins dels contextos de governança multinivell.

Per contribuir a aquest objectiu, el toolkit està estructurat en dos apartats principals:

1. Objectius Específics i Pilars Clau

Per aquesta secció es proporciona l'eix conceptual i estratègic del toolkit. Es vehicula per quatre pilars del PACT:

- **Participació**
- **Narratives**
- **Cohesió Social**
- **Col·laboració**

Per a cada pilar, el toolkit presenta:

- **Context i reflexions basades en l'experiència del soci**
- **Identificació de reptes clau**
- **Questions guia per a la posada en pràctica i presa de decisions**

- **Enfocaments estratègics i recomanacions per la seva implementació**
- **Un caixó de “Reflexions pels Practicants” per a acompanyar l'aplicació pràctica**

Aquesta secció ajuda a entendre el perquè de la governança inclusiva i proporciona el marc analític necessari per abans d'aplicar eines concretes.

Pot ser utilitzat com:

- Una guia reflexiva per les institucions assessores d'estratègies d'inclusió;
- Una base discursiva per a tallers o sessions de planificació interna;
- Una introducció conceptual prèvia a la implementació de mecanismes pràctics.

2. Toolbox

La toolbox tradueix els quatre pilars a la pràctica. Presenta mecanismes i eines concretes implementades pels socis del PACT en diferents contextos europeus que inclouen:

- Models de governança participativa (ex. consells veïnals, pressupostos participatius)
- Iniciatives d'incidència i narratives
- Metodologies de diàleg comunitària
- Enfortiment de capacitats dels joves i models de metoria
- Codisseny i enfocaments per als laboratoris de polítiques

Cada pràctica s'analitza mitjançant una estructura comuna, destacant:

- Objectius i nivell de governança
- Grups destinataris
- Enfocament de la implementació
- Recursos emprats
- Resultats i impacte
- Lliçons apreses
- Innovació i transferibilitat
- Consideracions de sostenibilitat

1.4 Elements a tenir en compte

La toolbox permet:

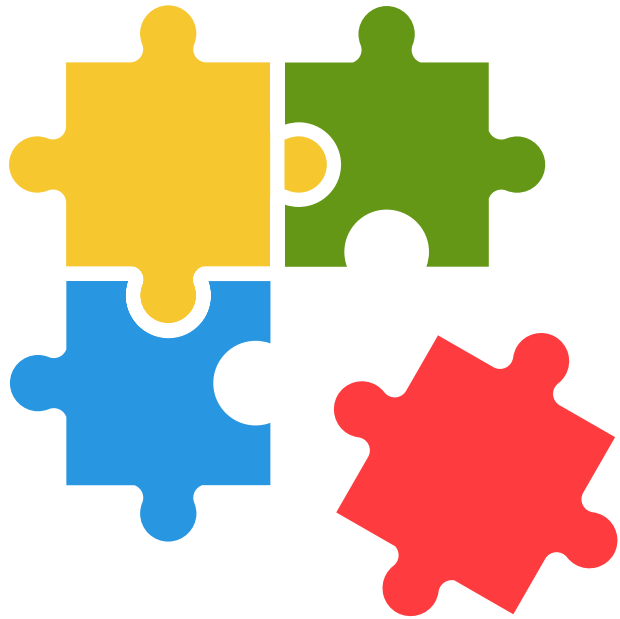
- Inspirar-te en pràctiques demostrades
- Identificar elements transferibles adequats pels contextos locals
- Comparar mecanismes de governança a tots els països
- Reflexionar sobre estratègies de viabilitat i adaptació

Quan es tracta de minories poc representades, la **comunicació eficaç és essencial per garantir que les seves veus siguin escoltades, respectades i s'incloguin activament en la presa de decisions**. Escoltar amb atenció, valorar experiències diverses i crear espais on tothom hi pugui contribuir, enforteix les comunitats i fa de la governança més inclusiva. Per donar suport als professionals en la realització d'anàlisis significatives amb diversos grups, es presenten alguns elements clau que animem a tenir en compte:

- **Inclou la interseccionalitat:** Les experiències de les persones estan formades per molts aspectes de la seva identitat; el gènere, l'edat, l'ètnia, l'estat de migració, els antecedents socioeconòmics, la orientació sexual, la discapacitat, etc. El viatge de cadascú és únic. Adapta el teu enfocament a aquestes diferències per garantir una participació significativa.
- **Sigues sensible al gènere:** Les dones, els homes i les persones no binaries no són grups homogenis. Reconeix com el gènere intersecciona amb altres factors identitaris per a incidir en les experiències d'inclusió i exclusió.
- **Revisa les teves idees preconcebudes :** Fes una passa enrere dels estereotips i preconcepcions

- El poder, la vulnerabilitat i el lideratge poden prendre moltes formes, de vegades de maneres inesperades. Reflexiona sobre els teus orígens, valors i rols per generar confiança i empatia.
- **Mira més enllà de les fonts habituals:** Ves més enllà de les ONG, els experts o els mitjans de comunicació. Busca veus menys visibles, perspectives locals i vivències per a una comprensió holística de la comunitat.
- **Curiositat i adaptabilitat:** Les comunitats i les normes socials evolucionen amb el temps. La flexibilitat permet respondre de manera eficaç a les circumstàncies canviants i a les diverses perspectives.
- **Reconeix i aborda les dinàmiques de poder:** Cal tenir en compte com el vostre rol o posició pot influir en la participació. Crea espais on els més afectats per les decisions puguin liderar debats i contribuir plenament.
- **Desafia els biaixos a cada pas:** Portem biaixos inconscients, però cal reflexionar sobre ells, qüestionar els supòsits i comprometre's amb equitat i respecte. Els petits passos poden crear un canvi significatiu.
- **Sigues conscient del trauma i del benestar:** Molts membres de la comunitat s'han enfrontat a dificultats, desplaçaments o marginació. Apropa't amb sensibilitat, proporciona espais segurs i ofereix suport.
- **Promou l'apoderament i la dignitat:** Tota interacció hauria d'enfortir la confiança, l'agència i la capacitat de les persones per participar de manera significativa en les seves comunitats.
- **Fomenta la inclusió i la cohesió:** Crear espais on totes les veus siguin valorades reforça la cohesió social, fomenta el diàleg i garanteix que les comunitats prosperin juntes.

2 Objectius específics i pilars clau

2.1

PARTICIPACIÓ

Reforçant la governança inclusiva i participativa, millorant el diàleg i la cooperació entre les institucions públiques, la societat civil i les minories infrarepresentades, ahora que es desmantellen les barreres estructurals i processals pel compromís

2.1.1

Context i Reflexions

La participació és un element fonamental per la vida democràtica, no només un pas procedimental, sinó una oportunitat significativa perquè les persones modelin les decisions que els afecten. En diverses societats europees, la participació plena i equitativa és essencial per a una governança inclusiva, la cohesió social i la legitimitat de les institucions.

El projecte PACT es basa en la certesa de que **“les societats floreixen quan s'escolten totes les veus, quan es consideren totes les opinions i quan participa tota la ciutadania”**. Això no és només un imperatiu moral, sinó una necessitat pràctica: les polítiques i les estructures de govern que reflecteixen un ampli repertori de vivències són més resistents, sensibles i sostenibles.

Malgrat els marcs legals sòlids (inclosa la Carta dels Drets Fonamentals de la UE i diverses polítiques nacionals i regionals), les minories poc representades continuen experimentant l'exclusió en la participació significativa. Les barreres estructurals i procedimentals persisteixen:

- **Obstacles estructurals i procedimentals:** Els òrgans de presa de decisions sovint no tenen representació dels grups infrarepresentats. Les estratègies nacionals i els processos polítics sovint no consulten els actors locals, deixant buits entre les intencions polítiques i les realitats locals.
- **Exclusió social i cultural:** Els estereotips, la discriminació i les representacions negatives dels mitjans de comunicació disuadeixen el compromís i erosionen la confiança. Segons l'Agència de Drets Fonamentals de la UE, les actituds públiques i les narratives discriminatòries són barreres clau per a la implicació cívica.

- **Vulnerabilitats interseccionals:** factors com el gènere, l'edat, la discapacitat, l'origen socioeconòmic, l'estat migratori, l'orientació sexual i l'ètnia s'entrecreuen, creant barreres superposades que difereixen entre individus i grups.
- **Marginació històrica i desconfiança:** els patrons d'exclusió prolongada contribueixen a un sentiment de pertinença debilitat i escepticisme cap als processos institucionals. Després de crisis com la pandèmia de la COVID-19 i les recents afluències migratòries, aquestes dinàmiques s'han intensificat, posant de manifest la persistent desconexió entre comunitats i la governança formal.

Els governs locals i les organitzacions de la societat civil (OSC) tenen un paper crucial en salvar aquests buits, però el seu potencial sovint està infrautilitzat a causa dels recursos limitats, les llacunes en la coordinació i la manca de mecanismes de compromís sistemàtics.

Reflexions des del marc del PACT

- La participació ha d'anar més enllà de la mera assistència cap a una influència significativa on les minories són co-creadores (no observadores) en els processos polítics i de presa de decisions.
- La confiança, la transparència i el compromís sostingut són essencials. El compromís ha de ser iteratiu, obert a comentaris i integrat al llarg del cicle polític.
- La interseccionalitat i la transversalitat de gènere no són complements, sinó principis centrals de disseny per a estratègies de compromís inclusiu.

- La combinació d'actors diversos (municipis, OSC, professionals dels mitjans de comunicació i comunitats locals) millora la legitimitat, la rellevància i l'impacte.

Així, la participació s'entén millor com **un dret i una pràctica**: un procés que permet a les persones donar forma a la governança alhora que reforça el teixit de la vida democràtica.

2.1.2

Reptes Clau i Preguntes Guia

Convertir els principis de participació en una pràctica exigeix de reflexió crítica, planificació estratègica i predisposició per abordar reptes complexos. Les seccions següents descriuen àrees clau per a la reflexió i l'articulació mitjançant preguntes guia:

Com i a qui involucrar

- Quines comunitats, grups i individus s'han d'incloure per garantir una participació realment representativa?
- Com poden arribar els actors locals a les comunitats **“difícilment accessibles”** (inclosa la no-ciutadania, la d'economia submergida, la joventut i les minories marginades)?
- Com evitar el tokenisme, la pressió indeguda o la inclusió performativa en la captació comunitària?

Disenyant processos inclusius

- Quins procediments o regles institucionals vigents poden excloure inconscientment els participants (ex, criteris d'elegibilitat, requisits d'idioma, formats de reunió)?
- Com co-dissenyar espais participatius per garantir que siguin segurs, accessibles i respectuosos?
- Com estructurar oportunitats de lideratge perquè reflecteixin la competència i la preparació més que la inclusió simbòlica?

Entomant la interseccionalitat

- Com configuren les identitats superposades (gènere, edat, discapacitat, ètnia, situació socioeconòmica) les barreres al compromís?
- De quina manera es poden adaptar els mecanismes de participació per abordar aquestes vulnerabilitats encreuades?
- Com poden els actors locals avaluar i adaptar els plans per garantir un compromís significatiu per a tots els subgrups?

Consolidant el compromís

- Com es recolliran, analitzaran i integraran els comentaris a la pràctica per millorar els processos polítics i de participació?
- Quins indicadors (qualitatius i quantitatius) poden avaluar la profunditat i la qualitat de la participació (ex, mesures d'apoderament, índexs de diversitat, impacte en la decisió)?
- Com es pot mantenir la participació més enllà dels cicles de projectes a curt termini o d'esdeveniments aïllats?

Mitigant riscos

- Com poden els actors locals prevenir el tokenisme, l'explotació o la càrrega indeguda de les representants de les minories?
- Quines estratègies poden contrarestar la discriminació, la reacció o la desinformació que sorgeixen durant els processos de participació?
- Com es poden dissenyar els mecanismes de participació per enfortir enlloc de disminuir la confiança en les institucions?

Aquestes preguntes no són llistes de verificació prescriptives, sinó eines reflexives per ajudar els

actors locals a dissenyar marcs de participació més equitatius i impactants.

2.1.3

Enfocaments Estratègics i Reflexions per la Implementació

Aprofitant el marc metodològic del PACT, les guies de la UE, la literatura de bones pràctiques i els principis de democràcia participativa, els enfocaments estratègics següents afavoreixen la participació inclusiva i eficaç.

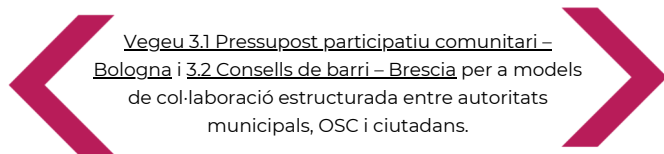
Cooperació entre diversos actors

Millorar la participació requereix la col·laboració entre diversos sectors i actors. Les estructures de govern multi-actor generen un accés a la presa de decisions compartida i més ampla.

Elements clau:

- **Presa de decisió compartida** en el disseny de polítiques i iniciatives locals.
- **Plataformes de co-creació** (ex. laboratoris de polítiques, consells assessors públics) on municipis, OSC i mitjans de comunicació i comunitats formen conjuntament agendes.
- **Aprentatge en xarxa** per escalar la innovació i compartir bones pràctiques.

Aquests mecanismes de col·laboració modifiquen les dinàmiques de poder i validen les vivències de la comunitat com a aportació essencial a la governança.

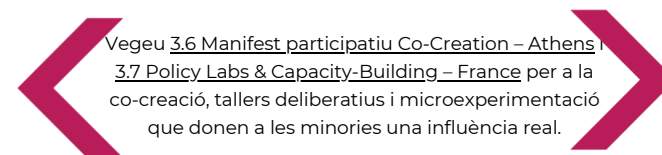
Mecanismes de Democràcia Participativa

La democràcia participativa va més enllà de la consulta als enfocaments de compromís estructurat que creen itineraris d'influència reals.

Alguns exemples inclouen:

- **Consultes públiques i assemblees ciutadanes** que sol·liciten perspectives diverses al principi del procés polític.
- **Fòrums deliberatius i grups focals** que faciliten diàlegs en profunditat i espais de concertació.
- **Plataformes de participació digital** (fòrums en línia, enquestes interactives) per ampliar l'accés per a qui no pugui assistir físicament.

Cada mecanisme ha de ser transparent, accessible i dissenyat tenint en compte la sensibilitat ètica i cultural.

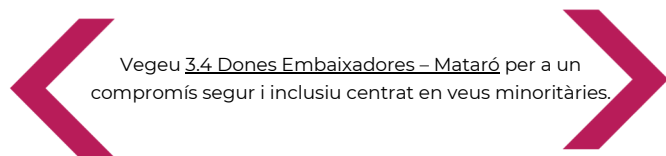
Compromís ètic i basat en drets

La participació basada en els principis dels drets humans garanteix la dignitat, el respecte i l'equitat per a tots els participants.

Consideracions bàsiques:

- **Consentiment informat i propòsit assequible.** Els participants haurien d'entendre com s'utilitzarà la seva aportació.
- **Les regles inclusives bàsiques** estableixen expectatives sobre el respecte, la no-discriminació i la sensibilitat intercultural.
- **Els espais confidencials i segurs** asseguren que els mecanismes (com els canals anònims de retroalimentació) protegeixen els participants de perjudicis o represalies.

Un enfocament basat en drets també requereix que els actors locals abordin les barreres que dificulten la participació, inclosa l'accessibilitat lingüística, física i les barreres socioeconòmiques.

Vegeu [3.4 Dones Embaixadores – Mataró](#) per a un compromís segur i inclusiu centrat en veus minoritàries.

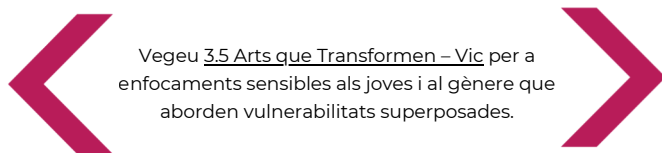
Pràctiques Interseccionals i Sensibles al Gènere

Una perspectiva interseccional reconeix que les formes superposades d'identitat i opressió configuren les experiències de les persones i, per tant, la seva capacitat de participar

Les estratègies inclouen:

- Recopilar i analitzar **dades desglossades** (per gènere, edat, discapacitat, minoria) per identificar buits i adaptar la participació.
- Proporcionar suport específic (per exemple, servei de canguratge, transport, serveis lingüístics) per eliminar les barreres de participació.
- Incorporar el disseny interseccional a cada etapa del compromís, selecció, facilitació, seguiment i avaluació.

La transversalització de gènere garanteix que els processos de participació no perpetuïn inadvertidament la desigualtat ni passin per alt les experiències de gènere.

Vegeu [3.5 Arts que Transformen – Vic](#) per a enfocaments sensibles als joves i al gènere que aborden vulnerabilitats superposades.

Seguiment, avaluació i sostenibilitat

La participació significativa no acaba amb les activitats de compromís, sinó que requereix una **reflexió i una responsabilitat continuades**.

Els enfocaments inclouen:

- **Indicadors de participació** mesurats al llarg del temps (diversitat, profunditat en el compromís, influència política).
- **Circuits de retroalimentació** sistemàtica que demostren com l'aportació del participant configura les decisions.
- Institucionalitzar els mecanismes de participació perquè perdurin més enllà de projectes individuals (ex. incorporar fòrums a les estructures de govern municipal).

Aquest cicle d'aprenentatge continu reforça la legitimitat i la confiança, fomentant el compromís a llarg termini.

Reflexions pels professionals

- ▶ La participació és un **procés, no un esdeveniment puntual**; construir confiança requereix temps, coherència i capacitat de resposta.
- ▶ **Els mètodes creatius i inclusius**, com ara tallers artístics, narracions de contes i aprenentatge entre iguals, poden implicar grups de difícil accés de manera més eficaç que reunions formals puntuals.
- ▶ Reconèixer el **potencial dels desequilibris de poder** i dissenyar estratègies de dinamització que posen al centre les veus de grups marginats.
- ▶ La participació contribueix no només a la rellevància política, sinó també a **l'apoderament de la comunitat, la resiliència i la cohesió social**.

2.3

NARRATIVES

Promovent narratives constructives i basades en l'evidència, desafiant la desinformació, els estereotips i amplificant les veus i contribucions de les comunitats minoritàries

2.2.1

Context i Reflexions

Les narratives són poderoses en tant que configuren com les persones es perceben a si mateixes i als altres. Influeixen en les actituds de la societat, el discurs públic i els entorns polítics. En la governança inclusiva, les històries que expliquen les comunitats (i les que s'expliquen sobre elles) tenen un paper crític en el foment de la confiança, la participació i la cohesió.

Arreu d'Europa, la representació de les minories als mitjans de comunicació i al debat públic continua esbiaixada. Segons **l'Agència de Drets Fonamentals de la UE (FRA, 2024)**, les minories, incloses les persones migrants i el poble gitano, sovint es representen en termes reductors o negatius, reforçant els estereotips que sustenten la discriminació i l'exclusió social. **El Consell d'Europa** ha documentat de manera similar com les narratives esbiaixades contribueixen a la divisió social i dificulten els processos d'integració. Aquestes representacions configuren percepcions públiques més àmplies, influint en el discurs polític, les prioritats polítiques i les interaccions socials quotidianes.

Les narratives negatives i basades en la por contribueixen a un cicle:

- Reforcen la desconfiança pública cap a les minories
- Redueixen el compromís cívic, i
- Validen les actituds discriminatòries en les institucions i comunitats.

A més, a l'era digital, la desinformació s'estén ràpidament a través de les xarxes socials i les xarxes informals, amplificant els estereotips nocius i soscavant la comprensió basada en fets.

Aquestes dinàmiques no només afecten la participació ciutadana, sinó també la seva seguretat, dignitat i sentit de pertinença.

El projecte PACT situa les narratives al centre de la governança inclusiva. Enlloc de veure les narratives com a elements de comunicació perifèrica, el PACT tracta la transformació narrativa com una **palanca estratègica per a l'apoderament, el diàleg i el canvi social**. Les narratives constructives no només contraresten les falsedats; se **centren en vivències, remarquen contribucions i avancen en els principis dels drets humans**.

El PACT adopta un **enfocament narratiu basat en l'esperança**, que es desmarca de l'enfocament de la por i la problematització, cap a la prioritització de sol·lucions, el futur compartit i l'agència col·lectiva. Això s'alinea amb les millors pràctiques globals en comunicació per a la inclusió social i la resiliència: narratives que posen l'accent en la dignitat, la diversitat i la participació democràtica que remodelen el discurs públic i obren nous espais de compromís.

La transformació de les narratives és inherentment complexa perquè implica la cultura, la percepció, el poder i els ecosistemes de comunicació. Els reptes clau inclouen:

Estereotips arrelats i tergiversació

- Les narratives dels mitjans tradicionals sovint redueixen les identitats minoritàries a marcs simplistes o centrats en problemes.
- Els estereotips sobre migrants, minories ètniques o grups religiosos s'incorporen a la consciència pública.

2.2.2

Reptes Clau i Preguntes Guia

Desinformació digital i Cambres d'Eco

- Les xarxes socials poden difondre ràpidament afirmacions no verificades, reforçant biaixos.
- El reforç algorítmic pot aprofundir la divisió i aïllar el públic de perspectives alternatives.

Manca de Plataformes de Narratives liderades per Minories

- Les comunitats minoritàries sovint no tenen accés als mitjans de comunicació convencionals i als recursos per explicar les seves pròpies històries.
- Quan s'inclouen, pot ser tokenista més que determinant.

Manca de capacitats entre mitjans de comunicació i OSC

- Els periodistes, les OSC i els comunicadors locals poden no tenir formació en ètica, llenguatge inclusiu o disseny narratiu participatiu.

Aquests reptes plantegen preguntes importants per als professionals:

- Com es representen actualment les minories als mitjans locals i nacionals?
- Quines narratives reforcen l'exclusió i quines poden fomentar la inclusió, la confiança i l'agència?
- Com poden referents, comunitats i professionals dels mitjans de comunicació local treballar junts per co-crear narratives que reflecteixin vivències de manera autèntica?
- Quins canals (tradicionals, digitals o comunitaris) són més efectius per arribar a un públic més ampli?
- Com es pot identificar, abordar i prevenir la desinformació abans que arrelï?

- Com es mesurarà, adaptarà i mantindrà l'impacte de les estratègies narratives al llarg del temps?
- Les perspectives interseccionals i sensibles al gènere s'integren en les pràctiques de desenvolupament i difusió de narratives?

Aquestes preguntes estan pensades per guiar l'anàlisi reflexiu, la planificació i el disseny intencionat d'estratègies narratives que van més enllà de campanyes aïllades i fomenten transicions culturals a llarg termini.

2.2.1

Enfocaments Estratègics i Reflexions per la Implementació

Per abordar els reptes anteriors i donar suport a la transformació narrativa efectiva, el projecte PACT i les recerques de referència apunten a un conjunt d'enfocaments estratègics basats en la **participació, la interseccionalitat, els drets humans i la col·laboració**.

Marc narratiu basat en l'esperança

En lloc de competir amb missatges basats en la por, la comunicació basada en l'esperança se centra en les solucions, la resiliència i un futur comú:

- Missatges que posen de relleu les aportacions de les comunitats minoritàries (econòmiques, culturals, socials).
- Històries de solidaritat, innovació i cooperació comunitària.
- L'ús de la referència positiva per desafiar les construccions del "nosaltres contra ells" i emfatitzar en el nosaltres com ciutadans connectats.

Vegeu [3.3 Xarxa Rubí Antirrumors – Rubí](#) per combatre els estereotips i promoure narratives positives i inclusives.

Les narratives basades en l'esperança no són optimistes ingènues; estan arrelades a la realitat i fonamentades en evidències. Mostren el que és possible quan la inclusió es persegueix intencionadament.

Narratives Participatives i Co-Creació

Les comunitats no haurien de ser subjectes d'històries, sinó les seves autores.

- Involucra veus minoritàries en la planificació, modelatge i explicació de les seves pròpies històries.
- Organitza tallers on les persones comparteixen vivències i codissenyen missatges.
- Inclou narradors en decisions editorials, de producció i de difusió.

La narració participativa reforça l'agència, redueix el tokenisme i augmenta la ressonància perquè les històries reflecteixen veus autèntiques.

Vegeu [3.6 Manifest participatiu Co-Creation – Athens](#) i [3.8 "I Am From" Poem – France](#) per suscitar que les comunitats escriguin les seves pròpies històries.

Periodisme Ètic i Comunicació Inclusiva

Periodistes i professionals dels mitjans de comunicació tenen una influència significativa sobre el discurs públic. Les pràctiques ètiques inclouen:

- Formació sobre llenguatge i marc no-discriminatori.
- Protocols de verificació per evitar la propagació de la desinformació.
- Directrius per a la representació respectuosa dels diversos grups.

- Col·laboració amb OSC i líders comunitaris per constatar el context cultural.

Les oficines municipals de comunicació poden adoptar o adaptar aquestes directrius per garantir que el contingut local reflecteixi la diversitat i el respecte de la comunitat.

Vegeu [3.3 Xarxa Rubí Antirrumors – Rubí](#) per a la verificació col·laborativa i la lluita contra la desinformació amb aportacions dirigides per minories.

Enfocaments creatius i artístics

Les arts i la cultura serveixen com a mitjans poderosos per a la cohesió comunitària:

- El teatre, els festivals de contes, les exposicions d'arts visuals i els esdeveniments musicals faciliten el compromís intercultural.
- Les activitats artístiques creen espais segurs per al diàleg on la comunicació tradicional pot fallar.
- Els mètodes performatius i participatius descomposen barreres i permeten una expressió emocional i simbòlica que reforça l'empatia.

Aquests enfocaments s'alineen amb les recerques de la UNESCO i el Consell d'Europa sobre les arts com a instrument de diàleg i integració per a la inclusió i la cohesió social.

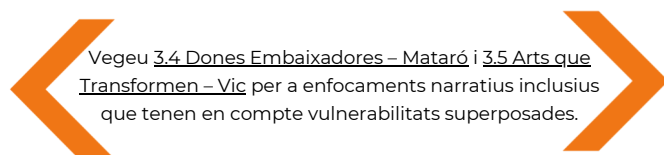
Vegeu [3.5 Arts que Transformen – Vic](#) i [3.8 Poema "Jo soc de" – France](#) per veure l'ús de les arts en la facilitació del diàleg, l'autoexpressió i l'empatia intercultural.

Disseny de Narratives Interseccionals i de Gènere

Les narratives impactants reconeixen que les identitats s'entrecreuen:

- Assegurar que les històries reflecteixin el gènere, l'edat, la discapacitat i les dimensions socioeconòmiques.
- Recopilar i incorporar **dades desglossades** per entendre els impactes diferenciats de les narratives.
- Eviteu les representacions un-dimensionals; ressaltu experiències complexes i superposades.

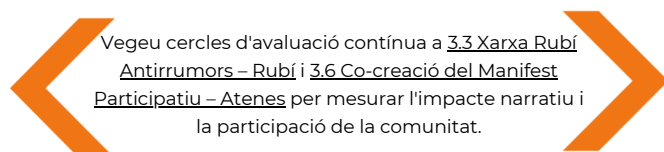
Això augmenta la precisió narrativa i evita reproduir estereotips o sitges.

Seguiment, avaluació i aprenentatge

El canvi narratiu és un procés que s'ha d'avaluar, adaptar i perfeccionar. El seguiment efectiu inclou:

- **Indicadors qualitatius:** canvis testimonials, anàlisi de sentiments, feedback comunitari.
- **Indicadors quantitius:** abast, mètriques de compromís, canvis en les actituds públiques al llarg del temps.
- **Cercles reflexius:** fòrums segurs perquè els participants avaluin com evolucionen les narratives i quin eco tenen.

Els cercles de retroalimentació garanteixen que la pràctica narrativa segueixi sent sensible, centrada en la comunitat i rellevant.

Reflexions per a Professionals

- ▶ El canvi de narratives és un **procés cultural de llarga durada**, no un esdeveniment puntual.
- ▶ **La col·laboració entre sectors** amplifica l'impacte. Els mitjans de comunicació, les OSC, els municipis i les comunitats han de treballar junts.
- ▶ **Combina dades, vivències i disseny ètic** per a produir narratives que puguin canviar el discurs públic enlloc de simplement omplir el temps
- ▶ Les intervencions narratives s'han d'integrar amb **estratègies d'inclusió més àmplies** com la participació i la cohesió social.

2.3

COHESIÓ SOCIAL

**Construint relacions de
confiança, diàleg
intercultural i compromís
comunitari a través
d'iniciatives participatives
que fomenten la
comprensió mútua i la
responsabilitat compartida**

2.3.1

Context i Reflexions

La cohesió social és l'adhesiu que connecta diverses societats. Comprèn la confiança, **la reciprocitat, la inclusió i el sentit de pertinença**, permetent que les comunitats funcionin harmònicament fins i tot enmig de la diversitat cultural, ètnica o socioeconòmica. En les societats europees, cada vegada més heterogènies, la cohesió social és fonamental per a una democràcia i igualtat sostenibles.

Malgrat els fermes marcs legals i polítics de la UE (per exemple, la Carta dels Drets Fonamentals de la UE, el Pilar Europeu dels Drets Socials), els grups marginats com els migrants, les comunitats del poble gitano i les persones LGTBIQ+ sovint s'enfronten a **l'exclusió sistèmica** de la vida cívica. Segons **l'Informe de drets fonamentals de la FRA 2024**, aquests grups experimenten barreres en l'ocupació, l'habitatge i l'educació, contribuint a la fragmentació social. La desinformació i les narratives negatives agreugen encara més l'exclusió, reforçant la desconfiança entre les comunitats i cap a les institucions.

El projecte PACT situa la cohesió social com a **objectiu i com a procés**. La confiança, la inclusió i el diàleg no estan presents automàticament; s'han de **conrear activament mitjançant el compromís intencional**. Les iniciatives participatives, l'intercanvi intercultural i les accions comunitàries ofereixen els itineraris per fomentar l'entesa col·lectiva. Per tant, la cohesió social és una **eina tant preventiva com transformadora**; redueix conflictes, promou la integració i permet la ciutadania activa.

Les reflexions del PACT i àmplies recerques mostren que:

- La cohesió no es tracta només de reduir el conflicte; es tracta de **construir vincles positius**, responsabilitats compartides i una identitat col·lectiva que acull la diversitat.
- El compromís de base és essencial: els actors locals, les OSC i les comunitats minoritàries són els principals motors de la cohesió duradora.

2.3.2

Reptes Clau i Preguntes Guia

- S'han de tenir en compte les vulnerabilitats interseccionals (com ara el gènere, l'edat, la discapacitat i l'origen socioeconòmic) per garantir que les intervencions siguin inclusives i equitatives.
- Les arts, la cultura i els programes comunitàris són vehicles potents per a **l'aprenentatge vivencial**, la creació d'empatia i la comprensió mútua.

El procés de construcció de la cohesió social s'enfronta a múltiples reptes interrelacionats:

Febble confiança entre comunitats i institucions

- La marginació històrica fomenta la desconfiança en les autoritats i la desvinculació de la vida ciutadana.
- Les polítiques sovint es perceben “de dalt a baix” i desconnectades de les realitats locals.

Malentesos i segregació cultural

- La manca d'interacció entre grups majoritaris i minoritaris perpetua els estereotips.
- Les divisions socials sovint es veuen reforçades per la segregació residencial, educativa i laboral.

Capacitat Local Limitada per a la Participació

- Els municipis i les OSC poden no tenir eines pràctiques o formació per organitzar iniciatives interculturals i de construcció comunitària.
- Les limitacions pressupostàries, de personal i logístiques limiten l'abast i la sostenibilitat dels programes de cohesió.

Polarització Social i Desinformació

- Els mitjans de comunicació i les plataformes en línia amplifiquen la por, els prejudicis i les narracions d'exclusió.
- La polarització pot reforçar les divisions socials i reduir la voluntat de cooperar entre comunitats.

Preguntes guia per a professionals:

- Com poden col·laborar els governs locals, les OSC i els grups minoritaris per enfortir la confiança i la responsabilitat compartida?
- Quines iniciatives comunitàries poden fomentar eficaçment el diàleg intercultural i la comprensió mútua?
- Com es poden integrar les consideracions interseccionals per garantir l'equitat en les iniciatives de cohesió social?
- Quins enfocaments innovadors (incloses les arts, la narració d'històries i l'aprenentatge entre iguals) poden superar les divisions socials?
- Com podem mesurar l'impacte de les activitats de cohesió en les actituds, els comportaments i la participació al llarg del temps?
- Quins mecanismes garanteixen la sostenibilitat de la cohesió social més enllà dels projectes aïllats?

Aquestes preguntes donen suport a la **planificació estratègica, la pràctica reflexiva i les intervencions fonamentades en l'evidència**.

2.3.3

Enfocaments
Estratègics i
Reflexions per la
Implementació

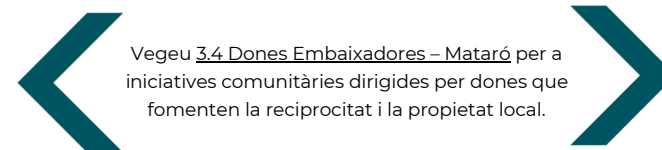
A partir de les metodologies PACT i les millors pràctiques de la UE, la cohesió social es pot fomentar mitjançant **estratègies participatives i multinivell**:

Participació Comunitària i Iniciatives Participatives

La cohesió social efectiva comença amb el **compromís directe dels membres de la comunitat**:

- Esdeveniments locals co-creats que fomenten la participació entre grups culturals i socials.
- Fòrums i tallers ciutadans que faciliten el diàleg sobre reptes i prioritats compartides.
- Programes de mentoria intergeneracional i intergrupals per enfortir els vincles socials.

Aquestes iniciatives apoderen les comunitats, promouen la reciprocitat i incorporen la pertinença local en els esforços de cohesió.

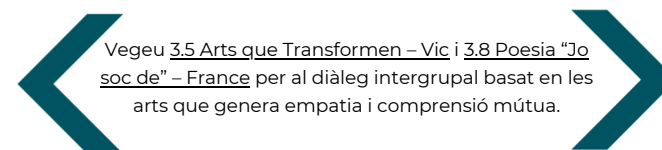
Vegeu [3.4 Dones Embaixadores – Mataró](#) per a iniciatives comunitàries dirigides per dones que fomenten la reciprocitat i la propietat local.

Diàleg i Intercanvi Intercultural

El diàleg intercultural millora la comprensió mútua i redueix els prejudicis:

- Els festivals culturals, les col·laboracions artístiques i els esdeveniments de narració d'històries intercomunitària destaquen experiències i diferències compartides de maneres constructives.
- Els programes d'intercanvi entre barris, escoles i organitzacions comunitàries promouen l'empatia i la cooperació.
- Les tècniques de diàleg guiat, inclosos els debats dinamitzats i els tallers reflexius, ajuden els participants a participar amb seguretat amb perspectives diverses.

Aquests enfocaments estan recolzats per la **UNESCO (2017)** i el **Consell d'Europa**, que posen l'accent en les arts i el diàleg com a motors d'inclusió social.

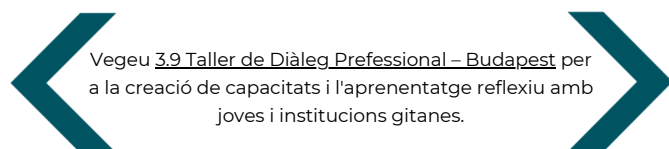
Vegeu [3.5 Arts que Transformen – Vic](#) i [3.8 Poesia "Jo soc de" – France](#) per al diàleg intergrupals basat en les arts que genera empatia i comprensió mútua.

Integració de l'educació no formal i l'aprenentatge entre iguals

L'aprenentatge a través de l'experiència, més que de la formació formal, reforça la cohesió:

- Els tallers i les sessions d'aprenentatge entre iguals equiben els participants de coneixements i habilitats per navegar per la diversitat, resoldre conflictes i col·laborar.

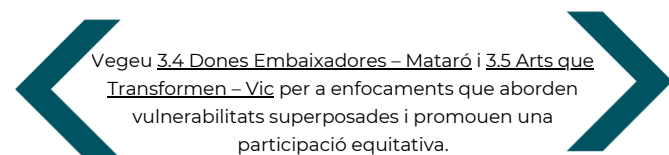
- Les iniciatives educatives dirigides per la comunitat formen en competència cultural, pràctiques contra la discriminació i compromís democràtic.
- L'aprenentatge no formal proporciona flexibilitat per adaptar els mètodes al context local i a les necessitats de participants'.

Pràctiques Interseccionals i de Gènere

Els programes de cohesió social han d'abordar les vulnerabilitats superposades:

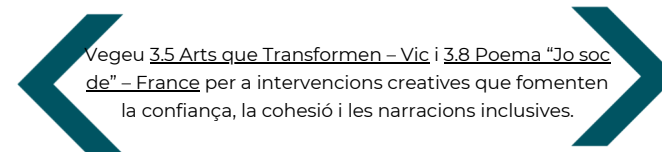
- Activitats dissenyades per tenir en compte el gènere, la discapacitat, l'edat, l'origen socioeconòmic i l'estat migratori.
- El suport a mida, com ara el servei de canguratge, els llocs accessibles i la facilitació del llenguatge, garanteix una **participació equitativa**.
- La recollida de dades desglossades permet el seguiment i l'adaptació d'iniciatives de cohesió per a la màxima inclusió.

Iniciatives artístiques i comunitàries

Els enfocaments creatius són únicament efectius per generar confiança:

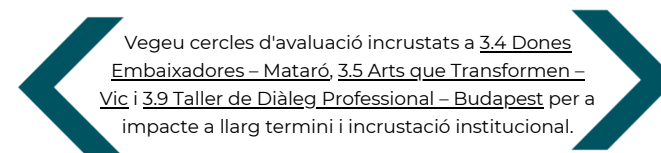
- El teatre, la música, les arts visuals i la narració impliquen a les comunitats emocionalment i intel·lectualment.
- Les intervencions artístiques creen **espais segurs per al diàleg**, permetent la reflexió sobre experiències compartides i divergents.
- Aquests mètodes també milloren la resiliència i promouen narracions d'inclusió.

Seguiment, avaluació i sostenibilitat

La cohesió social requereix un **aprenentatge i una adaptació contínua**:

- Indicators: canvis en la confiança intergrup, compromís ciutadà, col·laboració entre comunitats i reducció de conflictes.
- Mecanismes de retroalimentació: avaluacions participatives, grups focals i enquestes per mesurar la percepció d'inclusió i pertinença.
- Sostenibilitat: incorporar pràctiques de cohesió en les polítiques municipals i estratègies d'OSC garanteix un impacte a llarg termini.

Reflexions per a Professionals

- ▶ La cohesió social està **orientada a processos**: la confiança i la comprensió creixen amb el temps mitjançant un compromís sostingut.
- ▶ La combinació de **diàleg estructurat, arts, governança participativa i educació** maximitzen l'impacte.
- ▶ La interseccionalitat, la inclusió i el compromís ètic són fonamentals per a una participació equitativa.
- ▶ Els programes de cohesió creen una base per a **comunitats resilents, diverses i democràtiques**, reforçant els objectius del projecte PACT.

2.4

COL·LABORACIÓ

Establint associacions sostenibles entre municipis, societat civil, professionals dels mitjans de comunicació i organitzacions liderades per minories per permetre el codisseny, la presa de decisions col·lectiva i mecanismes per a la inclusió a llarg termini

2.4.1

Context i Reflexions

La col·laboració és essencial per aconseguir una inclusió sostenible i una participació significativa. Els reptes socials complexos (des de la subrepresentació de les minories fins a la desinformació i l'exclusió social) no poden ser abordats per un sol actor. El projecte PACT posa èmfasi en els **partenariats multi-actor** com a eix vertebrador de la governança inclusiva i l'apoderament de la comunitat.

Les societats europees són intrínsecament diverses, i aquesta diversitat requereix **enfocaments coordinats i intersectorials**.

Els municipis, les organitzacions de la societat civil (OSC), els professionals dels mitjans de comunicació, les institucions educatives i les organitzacions dirigides per minories tenen capacitats, xarxes i coneixements únics. Quan es combinen eficaçment, aquests actors poden:

- **Co-crear polítiques i iniciatives** que reflecteixin la realitat de la comunitat
- **Ampliar bones pràctiques** entre regions i països;
- **Garantir la sostenibilitat** més enllà dels projectes a curt termini;
- **Amplificar les veus de les minories** en els processos de presa de decisions públiques.

La UE i les institucions internacionals donen suport als marcs de governança col·laborativa. Per exemple, la **Cooperació Descentralitzada per al Desenvolupament (DDC) de l'OCDE** destaca la necessitat d'associacions a nivell local per adaptar els objectius globals als contextos locals. De la mateixa manera, el **Marc de Cooperació per al Desenvolupament Sostenible de les Nacions Unides** subratlla que la col·laboració inclusiva i participativa augmenta l'eficàcia i la legitimitat de les accions polítiques i programàtiques.

Reflexions del projecte PACT:

- La col·laboració **no és transaccional**; s'ha de basar en la confiança, els objectius compartits i el diàleg continu.

2.4.2

Reptes clau i Preguntes orientatives

- Les comunitats minoritàries són **co-creadores**, no beneficiaries; els seus inputs configuren estratègies i resultats.
- Els patenariats interdisciplinaris, especialment entre la societat civil, els governs locals i els mitjans de comunicació, enforteixen tant la capacitat d'implementació com l'impacte de divulgació.
- Els enfocaments de multi-actor han de tenir en compte la interseccionalitat i el gènere per garantir que totes les veus estiguin representades de manera equitativa.

Malgrat el reconeixement generalitzat de la importància de la col·laboració, persisteixen diversos reptes:

Fragmentació d'Actors i Iniciatives

- Molts municipis i OSC operen de forma individual, limitant la coordinació i l'intercanvi de coneixements.
- Les iniciatives reeixides dirigides per minories sovint romanen aïllades, impeding l'escalada o la influència política.

Diferents capacitats i prioritats

- Els socis tenen diferents mandats, recursos i nivells d'experiència.
- Alinear objectius i processos requereix temps, flexibilitat i negociació.

Desequilibris de poder

- Les institucions o autoritats més grans poden dominar la presa de decisions, marginant sense voler les organitzacions més petites dirigides per minories.
- L'accés desigual a les xarxes, el finançament o la informació pot crear dinàmiques jeràrquiques.

Sostenibilitat i Continuitat

- Molts esforços de col·laboració es basen en projectes i no tenen mecanismes de compromís a llarg termini.
- Els partenariats requereixen un manteniment, un seguiment i estratègies adaptatives per mantenir-se efectius al llarg del temps.

Preguntes d'orientació per a professionals

- ▶ Quins actors s'han d'incloure per garantir partenariats amplis, representatius i equilibrats?
- ▶ Com es poden mitigar els desequilibris de poder per garantir la **igualtat de veu i la copropietat**?
- ▶ Quins canals de comunicació, estructures i models de governança promouen millor la **presa de decisions conjunta**?
- ▶ Com es poden mantenir les col·laboracions més enllà dels projectes individuals, garantint **mecanismes d'inclusió a llarg termini**?
- ▶ Quines mètriques poden fer un seguiment de l'eficàcia, la inclusió i l'impacte dels esforços col·laboratius?

Aquestes preguntes orienten el disseny, la implementació i la reflexió de pràctiques col·laboratives, assegurant que siguin alhora inclusives i estratègiques.

2.4.3

Enfocaments
Estratègics i
Reflexions per a
la
Implementació

A partir del marc metodològic PACT, les reflexions del conjunt d'eines i les orientacions de la UE, diverses estratègies donen suport a una **col·laboració efectiva i sostenible**:

Plataformes de governança multi-actor

Les plataformes de governança estructurades faciliten la cooperació:

- Consells assessors locals que combinen municipis, OSC i organitzacions liderades per minories.
- Laboratoris conjunts de polítiques per a la co-creació d'estratègies i solucions.
- Reunions periòdiques de coordinació per garantir una **comunicació transparent i una presa de decisions compartida**.

Aquestes plataformes permeten als actors alinear les prioritats, posar en comú l'experiència i abordar col·lectivament les barreres a la inclusió.

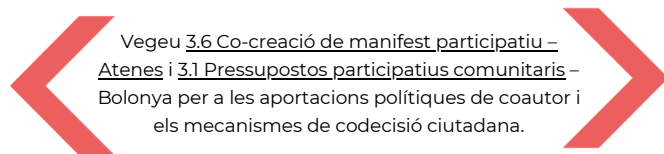
Vegeu [3.7 Policy Labs & Capacity-Building – França](#) per als cicles de co-disseny estructurats que apropen els municipis, les OSC i les comunitats de migrants a l'experimentació compartida i al diàleg polític.

Presa de Decisions Compartida i Co-creació

La col·laboració és més eficaç quan els socis co-dissenyen polítiques, programes i intervencions:

- Tallers participatius i sessions de co-creació per definir objectius i accions.
- Processos de pensament de disseny inclusius, garantint que les perspectives minoritàries donen forma als resultats.
- Bucles de retroalimentació per afinar les estratègies i mantenir la capacitat de resposta a les necessitats de la comunitat.

La co-creació fomenta **l'apropiació, la legitimitat i la rellevància**, reduint el risc de participació testimonial.

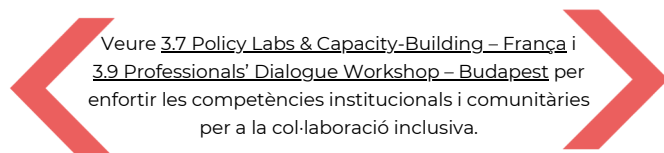

Creació de capacitats entre els socis

Una col·laboració eficaç requereix que tots els actors estiguin equipats amb coneixements, eines i competències:

- Programes de formació per a municipis i OSC sobre governança inclusiva, interseccionalitat i mètodes participatius.
- Tallers per a professionals dels mitjans de comunicació per participar en informes ètics i narratives col·laboratives.
- Iniciatives d'aprenentatge entre iguals per a organitzacions dirigides per minories per enfortir la capacitat d'incidència, de treball en xarxa i de sostenibilitat.

La creació de capacitats garanteix que la col·laboració no sigui superficial sinó transformadora i resiliència.

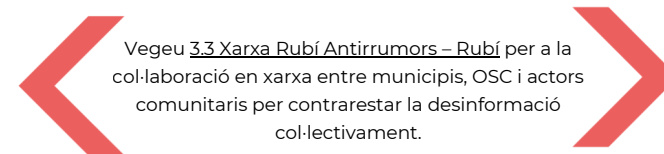

Comunicació, Intercanvi de Coneixements i Xarxes

L'intercanvi d'informació i el diàleg enforteixen els partenariats:

- Creació de plataformes online i offline per a l'intercanvi de bones pràctiques.
- Esdeveniments conjunts, conferències i seminaris web per crear xarxes entre regions.
- Documentació i difusió de resultats col·laboratius per influir en la política i la percepció pública.

El treball en xarxa millora la visibilitat, fomenta la confiança i amplifica les veus de les minories en processos de governança més amplis.

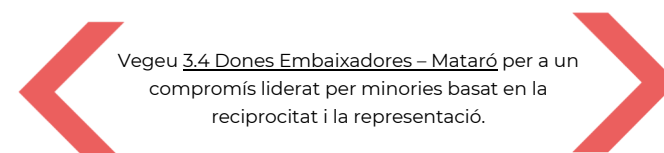

Pràctiques ètiques, inclusives i interseccionals

La col·laboració ha d'integrar principis d'**equitat, ètica i interseccionalitat**:

- Garantir la participació reflecteix identitats, gèneres, habilitats i orígens socioeconòmics diversos.
- Acords clars sobre rols de presa de decisions, responsabilitats i rendició de comptes.
- Sessions periòdiques de reflexió per identificar i mitigar els desequilibris de poder o l'exclusió no desitjada.

La col·laboració ètica fomenta el respecte mutu i reforça la credibilitat dels partenariats multi-actor.

Seguiment, avaluació i sostenibilitat

Per aconseguir un impacte a llarg termini, els mecanismes de col·laboració s'han de **controlar, avaluar i institucionalitzar**:

- Indicadors: freqüència i diversitat de participació, decisions conjuntes implementades i influència en els resultats polítics o comunitaris.

- Bucles de retroalimentació: consultes estructurades amb tots els socis i beneficiaris per informar les adaptacions.
- Institucionalització: incorporar estructures col·laboratives en estratègies municipals o marcs d'OSC per garantir la continuïtat.

La sostenibilitat depèn de la **responsabilitat mútua, l'assignació de recursos i l'alineació dels objectius a llarg termini.**

Reflexions per la posada en pràctica

- ▶ La col·laboració és **dinàmica i iterativa**; confiança, transparència, i visió compartida són requisits.
- ▶ Els enfocaments multi-actor poden abordar reptes socials complexos de manera més eficaç que les intervencions d'un sol actor.
- ▶ Les organitzacions dirigides per minories han de ser **socis en igualtat** de condicions per configurar agendes, evitant el testimonialisme.
- ▶ Els marcs institucionals, les eines digitals i els mètodes participatius recolzen col·lectivament els **partenariats inclusius i sostenibles.**
- ▶ La col·laboració a llarg termini contribueix no només a la inclusió, sinó també a la **innovació política, la transferència de coneixement i la resiliència social.**

3

CAIXA D'EINES

3.1 Pressupostos Participatius Comunitaris Bolonya

Mecanisme/Tipus d'Eina: Mecanisme

Objectiu(s) Sostenible(s) Rellevant(s) (SO):

- **SO1 – Participació:** Permet la participació ciutadana directa en la presa de decisions sobre fons públics
- **SO3 – Cohesió Social:** Genera confiança i interacció entre diferents grups de la comunitat
- **SO4 – Col·laboració:** Equips municipals, les OSC i els ciutadans co-dissenyen projectes.

Paraules Clau: Co-decisió, Transparència, Empoderament Comunitari

Context i Objectius:

Els pressupostos participatius (PP) a Bolonya permeten als residents decidir directament com es gasta part del pressupost públic de la ciutat. Aborda les barreres estructurals i socials mitjançant:

- L'augment de la participació ciutadana en la presa de decisions públiques.
- Promoure la transparència i la rendició de comptes en la despesa.
- Donar als grups poc representats (inclosos els migrants, els joves i els residents de baixos ingressos) una veu estructurada en la planificació.
- Reforçar la confiança entre institucions i comunitats.

Grups objectiu:

Tots els membres de la comunitat, inclosos els migrants, els joves, els grups minoritaris i els residents locals.

Lideratge i coordinació:

- Dirigit per: Ajuntament de Bolonya
- Tipus: Governança institucional

Actors implicats:

- Ciutadans, personal municipal, OSC, organitzacions comunitàries.
- Nivell de govern: Local

Enfocament d'implementació:

El procés de PP s'organitza en fases: presentació de propostes, reunions de co-disseny, votació i implementació dels projectes guanyadors. Les disposicions especials inclouen:

- Els drets de vot s'estenen als residents majors de 16 anys, incloses persones sense ciutadania que viuen, treballen o estudien activament a Bolonya.
- Estratègies de divulgació i comunicació per garantir la inclusió per a grups diversos.
- Mètodes de participació híbrids: tallers presencials i plataformes digitals.

Recursos utilitzats:

- Financers: dotació pressupostària municipal dedicada a projectes.
- Humans: personal municipal, dinamitzadors, tècnics experts.
- Tecnològics: plataforma digital de propostes i votació.
- Comunicatius: campanyes, materials accessibles, xarxes comunitàries.

Resultats i impacte:

- Uns 1.500 participants al cicle PP 2023.
- Promoguda la participació de joves i residents amb antecedents migratoris (p. ex., propostes d'adolescents, inclosos immigrants).
- Coneixement cívic i empoderament reforçat.
- Fomentada la confiança entre institucions i comunitats poc representades.

Lliçons apreses:

- **Punts forts:** Disseny inclusiu, transparència, presa de decisions activa, desenvolupament de capacitat cívica.
- **Reptes:** complexitat organitzativa, mantenir una participació coherent i sostenir el compromís més enllà de les fases punta.

Innovació i escalabilitat:

- Codecisió sobre dotacions pressupostàries.
- Marc basat en el barri però a tota la ciutat.
- Interacció digital híbrida i presencial.
- Desenvolupament de la capacitat cívica dels participants.

Sostenibilitat:

- Finançament municipal continu.
- Mecanismes de retroalimentació integrats en la presa de decisions.
- Compromís estès més enllà dels projectes únics a una cultura participativa en la governança local.

Elements transferibles

- Enfocament participatiu i transparència en l'assignació de recursos.
- Inclusió de residents diversos, especialment grups poc representats.
- Eines híbrides de participació (digital + presencial).

3.2 Consells de Barri - Brescia

Mecanisme/Tipus d'eina: Mecanisme

Objectius sostenibles rellevants (OS):

SO1 – Participació: promou la participació activa de la ciutadania en la governança local.

SO3 – Cohesió social: fomenta el diàleg i la col·laboració entre diversos barris.

SO4 – Col·laboració: els ajuntaments integren el personal municipal, els regidors electes i els membres de la comunitat en el co-disseny de les iniciatives locals.

Paraules Clau: Representació, Governança Local, Diàleg Comunitari

Context i objectius:

Els Consells de Barri de Brescia són entitats locals de participació que connecten els residents amb les autoritats municipals per:

- Augmentar la participació ciutadana i el compromís en les decisions locals.
- Reduir l'exclusió social de grups minoritaris i migrants.
- Recollir les prioritats a nivell de barri i garantir la capacitat de resposta municipal.
- Fomentar el diàleg i la col·laboració entre els membres de la comunitat.

Grups objectiu:

Tots els residents, inclosos els italians i els residents a llarg termini no comunitaris, els migrants, les associacions i les organitzacions de voluntaris.

Lideratge i coordinació:

- Dirigit per: Ajuntament de Brescia
- Tipus: Governança institucional amb consells i presidents electes.

Actors implicats:

- Ciutadans, personal municipal, associacions, grups comunitaris.
- Nivell de govern: Local

Enfocament d'implementació:

- Els consells es constitueixen per reglament municipal i s'organitzen per barris.
- Tenen rols consultius i propositors sobre serveis locals, cultura, medi ambient i qüestions socials.
- Les reunions i els grups de treball temàtics estan oberts a la participació ciutadana.
- L'elegibilitat per participar s'estén als residents de llarga durada, inclosos els qui no tenen la ciutadania, millorant la inclusió.

Recursos utilitzats:

Humans: regidors electes, personal municipal, voluntaris.

- Institucionals: normativa oficial, vies formals de presentació de propostes.
- Físics: espais de reunió locals.
- Comunicatius: llistes de correu, xarxes comunitàries, pàgina web municipal.

Resultats i impacte:

- Proporciona representació informal a les comunitats de migrants en el govern local.
- Millora la resposta municipal a les necessitats del barri.
- Fomenta el diàleg i la cohesió social dins de comunitats diverses.

Lliçons apreses:

- **Punts forts:** participació creixent de residents amb antecedents migratoris, oportunitat d'experiència política abans d'obtenir la ciutadania i representació local més forta.
- **Reptes:** recollida de signatures per a la candidatura, barreres culturals a l'acceptació per part de la majoria local i acceptació de la comunitat per a la participació.

Innovació i Escalabilitat:

- Dret a presentar-se als càrrecs fins i tot per a persones sense la ciutadania.
- Ajuntaments de barri integrats en el marc de governança de la ciutat.

Sostenibilitat:

- Fonament jurídic i organitzatiu estable mitjançant la normativa municipal.
- Suport permanent a la participació en la planificació urbana i el desenvolupament de polítiques públiques.
- Ús d'espais cívics compartits per facilitar el compromís a llarg termini.

Elements transferibles

- Estructures participatives basades en el barri.
- Criteris d'elegibilitat inclusius per a la participació de la governança local.
- Integració estructurada de la ciutadania en la presa de decisions municipals.

3.3 Xarxa Rubí Antirumors – Rubí

Mecanisme/Tipus d'eina: Mecanisme

Objectius sostenibles rellevants (OS):

SO2 – Canvi narratiu: promou contranarratives per combatre els estereotips i el discurs de l'odi.

SO3 – Cohesió Social: Fomenta la convivència intercultural mitjançant la col·laboració comunitària.

SO4 – Col·laboració: reuneix autoritats locals, OSC i ciutadania per desmuntar conjuntament els rumors.

Paraules Clau: Enxarxament, Anti-rumors, Estereotips, Discurs d'Odi

Context i Objectius:

La Xarxa Antirumors de Rubí neix per abordar l'augment dels discursos racistes, desmuntar estereotips i promoure la consciència intercultural. Els seus objectius inclouen:

- Sensibilitzar la ciutadania sobre la discriminació i els seus efectes.
- Promoure la convivència intercultural i la participació en la comunitat.
- Enfortir la governança col·laborativa entre la ciutadania, les OSC i les autoritats locals.

Grups Objectiu: Migrants, Associacions Locals, Ciutadania en general

Lideratge i Coordinació:

- **Dirigit per:** Ajuntament de Rubí – Departament de Ciutadania (Secretaria Tècnica)
- **Tipus:** Xarxa amb un grup motor d'associacions i persones individuals que treballen de forma col·laborativa.

Grups d'interès implicats: autoritats locals, OSC, comunitats de persones migrants, ciutadania

Nivell de govern: Local

Enfocament d'implementació:

- Tallers inicials i sessions formatives per abordar estereotips i prejudicis.
- Certificació d'agents antirumors per participar activament en la lluita contra la desinformació.
- Reunions mensuals de coordinació i planificació amb les OSC i el grup motor xarxa.
- Campanyes de conscienciació pública i esdeveniments comunitaris.

Recursos Utilitzats:

- Humans: 2 tècnics del Departament de Ciutadania, membres de la xarxa
- Institutionals: espais municipals (Ateneu Municipal)
- Financers: finançat a través del pressupost del Departament de Ciutadania

Resultats i Impacte:

- Augment de la consciència sobre la discriminació i els estereotips.
- Enfortiment de les capacitats dels agents antirumors com a defensors de la comunitat.
- Visibilitat pública de les iniciatives de diversitat intercultural.

Lliçons apreses:

- **Punts forts:** desenvolupament efectiu de capacitats, visibilitat i compromís col·laboratiu.
- **Reptes:** la xarxa es troba actualment en pausa a causa de la fluctuació de la participació i la disponibilitat dels membres.

Innovació i Escalabilitat:

- Enfocament preventiu abordant la discriminació abans que sorgeixin conflictes.
- Model de governança col·laborativa entre administració, OSC i persones.
- Promou el canvi de narrativa, posant èmfasi en la diversitat com a valor social.

Elements Transferibles

- Formació d'associacions locals per lluitar contra els estereotips i el discurs de l'odi.
- Xarxes col·laboratives que connecten administració, OSC i ciutadania.
- Campanyes de conscienciació dirigides per la comunitat per fomentar la cohesió social.

Sostenibilitat:

- Depèn del compromís dels participants i del suport municipal.
- Es pot reviure amb la coordinació i la implicació de les parts interessades.

Web: <https://www.rubi.cat/ca/temes/acollida-i-nova-ciutadania/xarxa-rubi-antirumors>

3.4

Dones Ambaixadores – Mataró

Mecanisme/Tipus d'Eina: Altres

Objectius sostenibles rellevants (OS):

- **SO1 – Participació:** implica les dones com a líders i ambaixadores en els processos comunitaris.
- **SO3 – Cohesió Social:** Enforteix la inclusió social i les relacions comunitàries.
- **SO4 – Col·laboració:** Construeix partenariats entre els serveis municipals i les OSC locals.

Paraules Clau: Sororitat, Representativitat, Reciprocitat

Context i Objectius:

El projecte Dones Ambaixadores empodera dones d'origen minoritari perquè esdevinguin líders comunitàries, fomentant la participació, la cohesió social i l'apropiació de la vida pública. Emfatitza un enfocament intercultural i interseccional, millorant les relacions entre diferents orígens culturals.

Col·lectius destinataris: dones de comunitats minoritàries

Lideratge i coordinació:

- **Dirigit per:** Servei d'Igualtat i Diversitat de Ciutadania, Ajuntament de Mataró.
- **Tipus:** Iniciativa liderada per ens públics locals

Contraparts implicats: Administracions locals, OSC, serveis municipals

Nivell de govern: Local

Enfocament d'Implementació:

- Reclutament i formació de dones ambaixadores.
- Activitats de treball en xarxa amb OSC i serveis locals.
- Iniciatives comunitàries i activitats públiques, incloses visites guiades i esdeveniments participatius.
- Creació de canals de comunicació (p. ex., grups de WhatsApp) per a la coordinació.

Recursos Utilitzats:

- Humans: tècnics i professionals municipals
- Institutionals/Físics: instal·lacions municipals per a les activitats
- Financers: recursos municipals

Resultats i Impacte:

- Enfortides les capacitats de les dones com a líders comunitàries.
- Augmentades la visibilitat de les iniciatives de les dones i la participació en la governança local.
- Millorades la cohesió social i la reciprocitat dins les comunitats.

Lliçons Apreses:

- **Punts forts:** Col·laboració efectiva entre les OSC i el personal municipal.
- **Reptes:** Mantenir una participació constant de les OSC i de les "ambaixadores" individuals.

Innovació i Escalabilitat:

- Centra les dones en comunitats ètniques o nacionals poc representades.
- Es pot replicar en altres municipis amb poblacions minoritàries semblants.

Elements Transferibles

- Ús d'ambaixadores per augmentar la participació de col·lectius marginats.
- Col·laboració entre els serveis municipals i les OSC locals per a l'apoderament comunitari.

Sostenibilitat: Integració contínua en els serveis municipals i les polítiques públiques.

Web:

<https://www.mataro.cat/ca/temes/acollida/programas>

3.5 Arts que Transformen – Vic

Mecanisme/Tipus d'Eina: Programa

Objectiu(s) Sostenible(s) Rellevant(s) (SO):

- **SO1 – Participació:** anima els joves a participar activament en la presa de decisions de la ciutat.
- **SO3 – Cohesió social:** promou la inclusió dels joves socialment exclosos a través de les arts.
- **SO4 – Col·laboració:** implica els serveis municipals i les OSC en projectes artístics socioeducatius.

Paraules Clau: Projecte Sòcio-educatiu, Empoderament de Joves, Teatre Inclusiu, Teatre Social, Teatre de l'oprimit (versió espanyola)

Context i Objectius:

Arts que Transformen crea espais segurs i reflexius perquè els joves socialment exclosos desenvolupin habilitats, autoconsciència i compromís cívic mitjançant el teatre, la música i l'expressió creativa. El projecte pretén fomentar la inclusió, l'apoderament i la cohesió social.

Grups Objectiu: Joves en risc d'exclusió

Lideratge i Coordinació:

- **Dirigit per:** Ajuntament de Vic, Regidories de Cooperació i Joventut, amb OSC (Enraona Teatre, Mai Farts)
- **Tipus:** Programa municipal amb socis especialitzats d'OSC

Contraparts Implicades: Serveis municipals (joves, educació, cooperació), escoles, OSC, educadors socials

Nivell de Governança: Local

Enfocament d'Implementació:

- Coordinació entre serveis de joventut, educació i cooperació per atendre les necessitats locals dels joves.
- Tallers artístics (teatre, música) i activitats socioeducatives.
- Espectacles públics i esdeveniments de participació comunitària.

Recursos Utilitzats:

- Humans: personal municipal, educadors, professionals de les OSC
- Financers: pressupost municipal i recursos del programa
- Físics: equipaments municipals i espais d'actuació

Resultats i Impacte:

- Proporciona als joves espais segurs per reflexionar sobre els reptes socials.
- Millora la participació i la visibilitat dels joves a la ciutat.
- Enforteix l'apoderament personal, les habilitats socials i l'autoconeixement.

Lliçons Apreses:

- **Punts forts:** Espai transformador que permet als joves adquirir autonomia i habilitats de participació.
- **Reptes:** Mobilitat juvenil i garantir la continuïtat durant diversos anys.

Innovació i Escalabilitat:

- Utilitza les arts com a eina de transformació i empoderament social.
- Col·laboració transversal entre els departaments municipals.
- Les performances com a eines d'empoderament i visibilitat.

Elements Transferibles

- Enfocaments socioeducatius basats en les arts per a la inclusió.
- Col·laboració interdepartamental per abordar l'exclusió social juvenil.
- Replicable en altres municipis i àmbits artístics.

Sostenibilitat:

- Incrustat en el marc del projecte socioeducatiu de la ciutat.
- Els plans educatius per a la ciutadania global donen suport a la continuació a llarg termini.

Web:

<https://www.vic.cat/serveis/ciutadania/cooperacio/p-la-deducacio-per-a-la-justicia-global/projecte-escena-comunitaria>

3.6 Co-creació de Manifest Participatiu per a la Incidència de Polítiques Inclusives – Atenes

Mecanisme/Tipus d'Eina: Eina

Objectiu(s) Sostenible(s) Rellevant(s) (SO):

- **SO1 – Participació:** permet als grups poc representats donar forma activa a narratives polítiques i participar en processos cívics.
- **SO2 - Canvi narratiu:** tradueix l'experiència viscuda en resultats col·lectius rellevants per a les polítiques.
- **SO4 – Col·laboració:** crea associacions entre participants, facilitadors i organitzacions de la societat civil.

Paraules Clau: Co-creació, Empoderament, Canvi de Narratives

Context i Objectius:

El procés de co-creació de manifest participatiu està dissenyat per empoderar els joves i els grups marginats d'Atenes per:

- Contribuir activament a l'elaboració de polítiques mitjançant l'elaboració d'un manifest que reflecteixi les seves experiències i prioritats.
- Reforçar la incidència col·lectiva i la participació ciutadana.
- Transformar les experiències viscudes en resultats estructurats i orientats a polítiques per al diàleg amb les autoritats.

Aborda reptes com ara la participació limitada de grups poc representats, l'exclusió estructural del diàleg polític i les narratives estereotipades que reforcen la discriminació.

Grups Objectiu:

- Migrants, refugiats i sol·licitants d'asil
- Minories ètniques o nacionals
- Joves d'entorns marginats
- Dones d'origen minoritari (a través d'una perspectiva interseccional)
- Comunitats locals (mixtes)
- Funcionaris públics/responsables de polítiques

Lideratge i Coordinació:

- **Dirigit per:** KMOP (Centre d'Acció Social i Innovació)
- **Tipus:** iniciativa liderada per ONG amb suport de facilitació i coordinació

Contraparts Implicades: Organitzacions de la societat civil, joves participants, experts temàtics, comunitats locals

Nivell de Governança: Local, Regional, Nacional

Enfocament d'Implementació:

- Co-creació estructurada que combina la sensibilització, grups de discussió amb facilitadors, els grups focals i les activitats de redacció col·lectiva.
- Els participants identifiquen conjuntament els reptes, deliberen sobre les prioritats i coautoren un manifest.
- Validació col·lectiva i difusió del manifest per la incidència i el diàleg polític.

Recursos Utilitzats:

- Humans: Facilitadors, coordinadors de projectes, participants joves, experts temàtics
- Financers: finançament de projectes de la UE per a la facilitació, coordinació i difusió
- Tecnològic: Plataformes de trobada en línia, eines digitals col·laboratives de redacció i documentació.

Resultats i Impacte:

- **Grup objectiu:** conscienciació reforçada dels drets, augment de la confiança per articular les demandes col·lectives, millora del compromís cívic i polític. Exemple: els participants van transformar les experiències compartides de treball no declarat en un manifest estructurat.
- **Comunitats locals:** Augment de la conscienciació sobre els problemes dels joves i les minories; promoció del diàleg sobre drets laborals, inclusió social i participació.
- **Responsables de la política / parts implicades:** varen fer aportacions estructurades de grups poc representats amb finalitats d'incidència.

Lliçons Apreses:

- **Punts forts:** alt compromís dels participants, espai segur i inclusiu per al diàleg, propietat col·lectiva dels resultats del manifest.
- **Reptes:** equilibrar la participació entre individus amb diferents nivells de confiança; s'aborden mitjançant una facilitació especialitzada, treball en grup reduït i regles bàsiques clares. Les limitacions de temps es van mitigar mitjançant fases estructurades i la prioritització dels missatges clau.

Innovació i Escalabilitat:

- La redacció participativa de manifestos com a eina de governança i incidència posiciona els participants com a autors de narratives rellevants per a les polítiques.
- La metodologia es pot replicar en altres contextos, adaptar-se a diferents grups destinataris i àrees temàtiques.

Elements Transferibles

- Metodologia de co-creació per a l'aportació de polítiques participatives
- Tècniques de facilitació per a la deliberació inclusiva
- Resultat de narratives estructurades (manifests) per a la incidència i la sensibilització.

Sostenibilitat:

- La metodologia és de baix cost, adaptable i augmenta la capacitat entre els participants i els facilitadors.
- Els resultats tangibles (manifest) segueixen servint per a propòsits d'incidència, sensibilització i diàleg més enllà de la durada del projecte.

Web / Referència: https://www.kmop.gr/wp-content/uploads/2024/06/GreekYouthManifesto_English.pdf

3.7 Laboratoris de Polítiques i Desenvolupament de Capacitats per al Co-Disseny Inclusiu – França

Mecanisme/Tipus d'Eina: Eina (Metodologia Integrada)

Objectiu(s) Sostenible(s) Rellevant(s) (SO):

- **SO1 – Participació:** reforça la implicació significativa de les persones amb antecedents migratoris en els processos de governança local.
- **SO3 – Cohesió social:** genera confiança, redueix els biaixos i fomenta la comprensió intercultural.
- **SO4 – Col·laboració:** estableix un codisseny estructurat i una experimentació compartida entre institucions i comunitats.

Paraules clau: Co-disseny, Empoderament, Coneixement Ciutadà

Context i Objectius:

Aquesta metodologia integrada combina la formació preparatòria per a la creació de capacitats amb cicles estructurats de Policy Lab per permetre una col·laboració significativa entre les autoritats locals, les organitzacions de la societat civil i les persones amb antecedents migratoris.

L'enfocament reconeix que la participació efectiva requereix tant:

1. **Empoderament individual i desenvolupament d'habilitats**
2. **Preparació institucional i espais de codisseny estructurats.**

Els objectius són:

- Anar més enllà de la consulta simbòlica, cap a la presa de decisions compartides.
- Equipar els migrants i els actors locals amb les habilitats i la confiança necessàries per participar.
- Abordar desequilibris de poder i biaixos inconscients.

- Provar solucions concretes a petita escala mitjançant microexperiments.
- Traduir l'aprenentatge en recomanacions polítiques i canvis institucionals.

Aquesta pràctica aborda directament:

:

- Exclusió estructural de la presa de decisions.
- Sitges institucionals i procediments rígids.
- Falta de confiança entre les autoritats i les comunitats marginades.
- Coneixement cívic i confiança limitats entre els participants.

Grups Objectiu:

- Migrants/refugiats/sol·licitants d'asil
- Joves d'entorns marginats
- Funcionaris públics/responsables de polítiques
- Organitzacions de la societat civil

Lideratge i Coordinació:

- **Dirigit per:** Organització de persones migrants
- **Organització:** PLACE Network

Contraparts Implicades: Autoritats públiques, ONG, OSC, membres de comunitats migrants, actors locals.

Nivell de Governança: Local

Enfocament d'Implementació: La metodologia es desenvolupa en dues fases interconnectades:

Fase 1 – Preparació per al desenvolupament de capacitats

- Sessions de formació facilitades sobre governança, participació i equitat.
- Exercicis de reflexió sobre el biaix, la dinàmica de poder i la complexitat institucional.
- Desenvolupament d'un llenguatge compartit i habilitats col·laboratives.

Fase 2 – Cicle de Policy Lab

1. Identificació d'un repte local compartit.
2. Tallers de co-disseny facilitats.
3. Desenvolupament de microexperiments a petita escala.
4. Prova i implementació.
5. Avaluació col·lectiva i formulació de recomanacions polítiques.

Els microexperiments serveixen com a espais d'innovació de baix risc, fent que la col·laboració sigui tangible i orientada als resultats.

Recursos Utilitzats

- **Humans:** 3–4 facilitadors, gestors de projectes
- **Logístics:** eines en línia/fora de línia, serveis d'interpretació, transport i suport de cangur
- **Educatius:** Materials de formació, guies de facilitació

Resultats i Impacte

- Uns 150 participants van participar a 4 ciutats.
- 12 microexperiments co-dissenyats i implementats (p. ex., accés a serveis multilingües, esquemes de tutoria, formats de participació inclusius).
- El 85% dels participants amb antecedents migratoris van declarar una major confiança per parlar en públic.
- El 90% es va sentir millor preparat per donar suport als altres per accedir als serveis.
- Més del 80% dels actors locals declaren haver adquirit eines pràctiques de participació inclusiva.
- S'han elaborat notes polítiques i es van compartir amb càrrecs electes.

Impacte comunitari: Enfortida la participació cívica i la confiança entre les institucions i les comunitats migrants.

Impacte institucional: canvi de mentalitat en la prestació de serveis cap al disseny conjunt col·laboratiu; Identificació de punts cecs estructurals.

Lliçons Apreses

Punts forts:

- Foment de confiança en tots els sectors.
- Combinació d'empoderament i compromís estructural.
- Resultats concrets mitjançant l'experimentació.
- Propietat compartida dels resultats

Reptes:

- Limitacions de temps a les administracions locals.
- Limitacions de recursos.
- Rigidesa administrativa que afecta l'escalat de les solucions provades.

Innovació i Escalabilitat:

- Integra el desenvolupament de capacitats amb l'experimentació en temps real.
- Utilitza microexperiments per reduir la resistència institucional al canvi.
- Cicle de Policy Lab replicable transferible a altres territoris PACT.
- El model de formació de formadors permet un efecte multiplicador.

Web / Referència:

<https://place-network.org/resilient-cities/>

Sostenibilitat

- Builds long-term institutional capacity rather than one-off participation.
- La formació del facilitadors garanteix la continuïtat metodològica.
- Es pot integrar en els mecanismes de consulta existents.
- Els partenariats futurs i el finançament de projectes afavoreixen la continuïtat.
- Construeix unes capacitats institucionals a llarg termini més que una participació puntual.

3.8 “Poema "Sóc de" - Eina d'Autoexpressió i Pertinença - França

Mecanisme/Tipus d'Eina: Eina

Objectiu(s) Sostenible(s) Rellevant(s) (SO):

- **SO1 – Participació:** reforça la confiança individual i la predisposició per participar en espais col·lectius i cívics.
- **SO2 – Narratives:** permet als participants articular i reivindicar les seves identitats i experiències viscudes com a veus públiques legítimes.
- **SO3 – Cohesió social:** fomenta l'empatia, la comprensió mútua i les dinàmiques de grup inclusives.

Paraules Clau: Identitat, Pertinença, Canvi de Narrativa

Context i Objectius:

El poema "Sóc de" és un exercici guiat, reflexiu i creatiu dissenyat per donar suport a l'expressió personal, la creació de confiança i el reconeixement dins de grups amb diversitat.

Es fonamenta en la comprensió que la participació no només és institucional, sinó que també és emocional i narrativa. Moltes persones d'origen migrant o minoritari s'enfronten a barreres com ara:

- Por a parlar en públic
- Falta de reconeixement en els espais col·lectius
- La marginació interioritzada
- Oportunitats limitades per expressar l'experiència viscuda amb seguretat

L'objectiu de l'eina és:

- Reforçar l'autoconeixement i la confiança.
- Crear un entorn segur i facilitat per a l'exploració de la identitat.
- Animar els participants a reconèixer el valor de les seves pròpies històries.
- Generar confiança i empatia entre grups diversos.

En reforçar la veu individual, l'eina contribueix de manera indirecta però poderosa a la participació inclusiva i al compromís cívic a llarg termini.

Grups Objectiu:

- Migrants/refugiats/sol·licitants d'asil
- Comunitats gitanes
- Minories ètniques o nacionals
- Joves d'entorns marginats
- NEETs
- Dones de grups minoritaris
- Persones LGBTQ+ d'origen minoritari
- Comunitats locals mixtes

Lideratge i Coordinació:

- **Dirigit per:** Organització de persones migrants
- **Organització:** PLACE Network

Contraparts Implicades:

Joves de les comunitats locals, inclosos els joves amb antecedents migratoris.

Nivell de Governança: Local

Enfocament d'Implementació:

L'eina s'implementa com un exercici grupal dinamitzat, estructurat en tres passos:

Pas 1 – Reflexió guiada

Els participants reben indicacions estructurades al voltant de marcadors d'identitat, records, referències culturals, antecedents familiars, llocs, tradicions i experiències personals.

Pas 2 - Fase d'escriptura

Els participants escriuen un poema breu que comença amb "Sóc de..." utilitzant les indicacions com a inspiració.

Pas 3 – Compartició i diàleg voluntaris

Els participants poden optar per compartir els seus poemes en un espai segur i moderat. Els facilitadors modelen la vulnerabilitat compartint primer els seus propis poemes per crear confiança. La sessió conclou amb una reflexió col·lectiva centrada en:

- Semblances i diferències
- Ressonància emocional
- Reconeixement i pertinença

Recursos Utilitzats:

- Humans: 2 facilitadors formats
- Físics: espai de grup segur i accessible
- Materials: paper, bolígrafs o eines d'escriptura digital

L'eina és de baix cost i requereix un suport logístic mínim.

Resultats i Impacte:

Uns 20 joves participants van participar en la implementació.

Impacte en el Grup Objectiu:

- Augment de la confiança en l'autoexpressió.
- Major voluntat de parlar en grups.
- Enfortiment del sentit de pertinença i reconeixement.

Impacte en Comunitats Locals:

- Augment de l'empatia i la comprensió mútua.
- Millora de la inclusió en les interaccions grupals.
- Distància emocional reduïda entre participants de diferents procedències.

L'eina afecta principalment als participants directament, però crea un efecte dominó en els futurs entorns participatius i cívics.

Lliçons Apreses:**Punts forts:**

- Alt compromís emocional.
- De baix cost i fàcil d'implementar.
- Creació de confiança forta en períodes de temps curts.
- Fomenta la creativitat i l'autenticitat.

Reptes:

- Vacil·lació inicial per compartir experiències personals.
- Abordat mitjançant facilitadors qualificats i facilitadors que modelen l'exercici.

La creació d'espais segurs és fonamental per a una implementació reeixida.

Webpage / Reference:

<https://place-network.org/resilient-cities/>

Innovació i Escalabilitat:

- Integra mètodes basats en les arts en contextos de participació i governança.
- Connecta el treball narratiu d'identitat amb l'empoderament ciutadà.
- Fàcilment replicable en programes juvenils, formacions, diàlegs comunitaris o tallers preparatoris abans dels processos de co-creació.

Sostenibilitat:

- No es requereix finançament específic.
- Es pot integrar en processos de formació i participació existents.
- Repetible i adaptable a diferents contextos i grups d'edat.
- Els facilitadors poden transferir fàcilment el mètode després d'una preparació mínima.

3.9**Taller de Diàleg de Professionals – Budapest, Hongria**

Mecanisme/Tipus d'Eina: Diàleg comunitari i metodologia de creació de capacitats

Objectiu(s) Sostenible(s) Rellevant(s) (SO):

- **SO1 – Participació:** crea espais estructurats per al diàleg inclusiu entre els professionals i les comunitats juvenils gitanes.
- **SO3 – Cohesió social:** genera confiança, empatia i capacitat de resolució de conflictes a les institucions i comunitats locals.
- **SO4 – Col·laboració:** reforça la cooperació entre escoles, serveis socials, municipis i societat civil.

Paraules Clau: Diàleg, Inclusió, Creació de Confiança

Context and Objectives

El taller de diàleg de professionals és una metodologia multi-actor desenvolupada per la Fundació Konkáv al districte 9 de Budapest (Ferencváros). Respon a reptes sistèmics com ara:

- Abandonament escolar prematur entre els joves gitans
- Segregació educativa
- Col·laboració fragmentada entre institucions
- conflicte i desconfiança entre famílies i escoles

L'objectiu és passar de la gestió de casos aïllats cap a un **cercle de responsabilitat compartida**, on els professionals i els membres de la comunitat participen en un diàleg estructurat per abordar col·lectivament les barreres relacionades amb la inclusió.

El taller prioritza l'empatia, l'escolta i la correcció sobre els models jeràrquics de presa de decisions.

Grups Objectiu

- Professorat i personal de l'escola
- Professionals del Centre de Benestar Familiar i Infantil del Districte
- Joves gitans (entre 12 i 18 anys)
- Famílies de joves gitans

Lideratge i Coordinació

- **Dirigit per:** Organització de la Societat Civil
- **Organització:** Konkáv Foundation

Contraparts Implicades

- Fundació Konkáv (facilitador i centre comunitari)
- Municipi de Ferencváros (suport institucional)
- Centre de Benestar Familiar i Infantil del Districte
- Escoles i professors locals
- Joves gitans/es i les seves famílies

Nivell de Governança: Local

Enfocament d'Implementació:

La metodologia opera a través de:

- Facilitar cercles de diàleg entre professionals i membres de la comunitat.
- Reflexió estructurada sobre els reptes locals (segregació, exclusió, abandonament escolar prematur).
- Pluja d'idees compartida de solucions i passos següents.
- Tècniques de comunicació restauratives.

El taller crea un espai de deliberació segur on els professionals de primera línia i els joves poden parlar obertament i dissenyar respostes de manera col·laborativa.

Recursos Utilitzats

- **Humans:** Facilitadors formats, voluntaris locals, personal professional
- **Institucionals:** Suport municipal
- **Logístics:** Espai comunitari i materials fungibles pel taller

Resultats i Impacte: Aproximadament 35 participants implicats mensualment en quatre sessions.

Impacte en el grup objectiu:

Els joves gitans es beneficien indirectament gràcies a una millor preparació de professionals i una millor cooperació institucional. Els professionals passen del treball de casos aïllats als models de suport col·lectiu.

Impacte en la comunitat:

Enfortiment de la cohesió social i la confiança dins del Districte 9. La iniciativa crea una plataforma neutral per abordar qüestions sensibles com la segregació educativa.

Impacte Institucional:

Els coordinadors d'institucions locals van obtenir eines pràctiques per gestionar els reptes complexos d'inclusió de manera col·laborativa.

Lliçons Apreses:**Punts forts:**

- responsabilitat i la propietat col·lectiva
- Fomenta la cultura institucional impulsada per l'empatia.
- Redueix l'esgotament professional mitjançant la reflexió compartida.

Reptes:

- Temps de taller limitat.
- Col·laboració fragmentada entre els sectors de l'educació civil i formal.
- Rigidesa estructural en sistemes institucionals.

Innovació i Escalabilitat:

- Passa de la governança jeràrquica a marcs de col·laboració impulsats per l'empatia.
- Transferible a altres districtes mitjançant la creació de capacitats dels professionals de primera línia.
- S'alinea amb l'enfocament del PACT WP2 en el desenvolupament de capacitats multinivell.

Sostenibilitat:

- Integrat en la cultura institucional local en lloc d'intervencions a curt termini.
- Estratègia de finançament diversificada (fons de la UE, Fons de Solidaritat de Budapest, ONG internacionals).
- Objectiu a llarg termini: integració institucional a les rutines escolars i de serveis socials.

Web / Referència: <https://www.konkavter.hu/>

REFERÈNCIES

Institucions de la UE & Informes

Council of Europe. (2017). Code of Good Practice for Civil Participation in the Decision-Making Process. Council of Europe.

European Union. (2020). European Pillar of Social Rights. European Commission / European Union.

European Union. (2020). Gender Equality Strategy 2020–2025. European Commission.

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2024). Fundamental Rights Report 2024. FRA.
Retrieved from:
<https://fra.europa.eu/en/publication/2024/fundamental-rights-report-2024>

European Union Agency for Fundamental Rights (FRA). (2020). Fundamental Rights Report 2020. FRA.

Migration Policy Group (MPG). (2020). Migrant Integration Policy Index (MIPEX) 2020. MPG.

Nacions Unides / Organitzacions Internacionals

United Nations. (2020). *Policy Brief: COVID-19 and Human Rights*. United Nations.

United Nations. (2024). *UNSG Statement on Migration and Refugee Stigmatization*. United Nations Information Service.

United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO). (2017). *Culture and Sustainable Development*. UNESCO.

United Nations Development Programme (UNDP). (2012). *Guidance Note on Multi-Stakeholder Processes*. UNDP.

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). (n.d.). Decentralised Development Cooperation. OECD.

Fonts Acadèmiques

McDougall, G. (n.d.). *Effective Participation of National Minorities in Public Life: The UN's Perspective*. Brill.

Riederer, B. (2017). *The Challenge of Social Cohesion: Migration, Integration, and Social Policy*. [Publication details].

Referències de la Caixa d'Eines & Metodologia

ALDA – European Association for Local Democracy. (n.d.). Participatory and Inclusive Governance Guidelines.

Council of Europe / ALDA. (n.d.). Code of Good Practice for Civil Participation in the Decision-Making Process.

EPIC-UP Project Partners. (n.d.). *Effective Communication Strategies for Community Participation*.

Referències dels Casos Pràctics (Caixa d'Eines)

Ajuntament de Rubí – Citizenship Department. (n.d.). Xarxa Rubí Antirumors – Rubí Anti-Rumours Network. Retrieved from <https://www.rubi.cat>

Ajuntament de Vic. (n.d.). Arts que Transformen – Socio-educational arts programme. Retrieved from <https://www.vic.cat>

Ajuntament de Mataró – Equality and Citizenship Diversity Service. (n.d.). Dones Embaixadores – Women Ambassadors Programme.

City of Bologna. (n.d.). Participatory Budgeting (Bilancio Partecipativo). Municipality of Bologna.

City of Brescia. (n.d.). Neighbourhood Councils (Consigli di Quartiere). Municipality of Brescia.

KMOP – Center for Social Action and Innovation. (n.d.). Participatory Manifesto Co-Creation for Inclusive Policy Advocacy. Retrieved from KMOP project documentation.

PLACE Network. (n.d.). Policy Labs & Capacity-Building for Inclusive Co-Design. Retrieved from <https://place-network.org/resilient-cities/>

PLACE Network. (n.d.). “I Am From” Poem – Self-Expression and Belonging Tool. Retrieved from <https://place-network.org/resilient-cities/>

Konkáv Foundation. (n.d.). Professionals’ Dialogue Workshop – Budapest. Retrieved from <https://www.konkavter.hu/>

